

Lærervejledning

DanskABC

1. Indledning

DanskABC er en pakke med internetbaserede lektioner i danskundervisning tilrettelagt for flygtninge og indvandrere. Programmet er udviklet af Dansk e-Learning Center i samarbejde med Integrationsministeriet og eksperter i sprogundervisning.

1.1 Målgruppe

DanskABC er lavet til kursister på de danske sprogcentre og nydanskere i danske virksomheder. Niveaumæssigt passer lektionerne til kursister på niveauet lige over Waystage, dvs.:

- Danskuddannelse 1, modul 5 og 6 (svarer til det tidligere spor 1, trin 3)
- Danskuddannelse 2, modul 4 og 5 (svarer til det tidligere spor 2, trin 2)
- Danskuddannelse 3, modul 3 og 4 (svarer til det tidligere spor 3, trin 1)

Men programmet er selvfølgelig også nyttigt for alle andre kursister, der efter underviserens eller vejlederens vurdering kan anvende DanskABC med udbytte.

1.2 Formål

DanskABC er et erhvervsrettet program med udgangspunkt i dansk på arbejdspladsen. Det overordnede indholdsmæssige formål er at give kursisten et indblik i arbejdsfunktioner og omgangsformer på forskellige arbejdspladser. Programmet skal bygge oven på kursistens viden om det danske arbejdsmarked og inspirere til refleksion over forskelle og ligheder i forhold til det land, som kursisten kommer fra. I sidste ende skal programmet være med til at ruste den enkelte kursist til at komme ud på arbejdsmarkedet.

På det sproghandlingsmæssige plan er formålet, at kursisten skal træne en lang række sproghandlinger, som er relevante på arbejdsmarkedet, og som også kan overføres til hverdagslivet.

1.3 Indhold

DanskABC er inddelt i seks temaer:

- Elevfunktioner (IKEA)
- Servicefunktioner (Radisson SAS)
- Jobfunktioner (hjemmepleje og Toms Fabrikker)
- Arbejdspladskultur (Grundfos)
- Jobsøgning (Arbejdsformidlingen)
- Kursus (ISS)

Inden for det enkelte tema arbejder kursisten med væsentlige sproghandlinger og træner relevante lingvistiske delfærdigheder.

Hvert tema består af syv lektioner, nemlig skiftevis tre handlingslektioner og tre træningslektioner samt afslutningsvis en lektion, der fungerer som en "internetkravlegård", hvor kursisterne via øvelser bliver guidet ud på internettet for at søge informationer.

I handlingslektionerne bliver kursisterne introduceret til et handlingsunivers, hvor de følger en person på en arbejdsplads. I den efterfølgende træningslektion arbejder kursisterne med sproglige forhold fra lektionen.

Hver af de 42 lektioner er normeret til 45 minutter, men tempo er op til den enkelte kursist, ligesom det er muligt at fravige den foreslåede rækkefølge af temaer og lektioner, hvis man ønsker det.

Foruden de egentlige lektioner er der over 1.000 repetitionsøvelser, hvor kursisten kan få indarbejdet udvalgte sproglige og grammatiske færdigheder og forståelse. Endelig er der 18 dialogiske opgaver, som underviseren kan bruge til at følge op på programmet i klasseundervisningen. De dialogiske opgaver lægger sig op ad emnerne i handlingslektionerne og giver kursisterne mulighed for at repetere, perspektivere og diskutere i interaktion med hinanden.

I forlængelse af de dialogiske opgaver kan underviseren finde ordlister med ord og udtryk fra lektionen. Disse ordlister kan bruges til at repetere og træne ordforrådet fra lektionen - enten i forbindelse med den dialogiske opgave eller i en anden kontekst.

1.4 Anvendelse

Kursisterne kan benytte DanskABC når som helst og hvor som helst. Det kræver blot en computer med internetadgang og lyd samt ens personlige brugernavn og password.

Kursisterne kan ofte med fordel repetere både handlings- og træningslektioner. Den frie arbejdsform giver mulighed for differentieret undervisning og fremmer kursistens motivation og ansvar for egen læring.

DanskABC kan anvendes på forskellige måder afhængigt af behov. Man kan eksempelvis vælge at lade kursisten arbejde med programmet på egen hånd over en periode. Det kan være som led i en individuel læringsplan på sprogcentret eller på en arbejdsplads.

Programmet kan også kombineres med klasseundervisning, hvor underviser og kursister kan følge op på programmet og udnytte det opfattende bonus-materiale i de dialogiske opgaver.

2. Programmets metoder

Grundidéen i DanskABC er at forene nogle gennemarbejdede pædagogiske principper med computermediets muligheder i form af bl.a. visualisering, lydliggørelse, simulation og interaktivitet er velegnede rammer for en kommunikativ undervisning.

I programmets handlingslektioner deltager kursisten selv i historien og udfører selv sproghandlingerne. Programmet er bygget op, så kursisten har et formål med at lytte, læse og skrive. Det kan fx være, at kursisten skal udføre en instruks eller skal foretage nogle valg i historien på grundlag af et sprogligt input.

I træningslektionerne tilstræbes det, at øvelserne tager udgangspunkt i et konkret sprogligt eksempel. Ligeledes introduceres eventuelle grammatiske regler først til sidst i øvelsen.

2.1 Kursistens vejleder - Kloge Åge

Gennem hele programmet får kursisten følgeskab af Kloge Åge, der introducerer nye øvelser, instruerer kursisten og giver feedback. Feedbacken varierer fra rigtigt/forkert til længere forklaringer på, hvorfor kursistens svar er rigtigt eller forkert.

2.2 Evaluering og statistik

Kursisterne kan følge med i deres score på et scoreboard, der er tilknyttet alle øvelser. Hver lektion afsluttes med en oversigt over, hvordan det gik i de enkelte scener. Kursisterne kan gentage lektionerne lige så mange gange, de vil – fx for at træne bestemte scener eller øvelser, som scoren viser, at de har problemer med.

2.3 Kompetenceområder

DanskABC tilstræber at kursisten arbejder med både den sociokulturelle kompetence, den pragmatiske kompetence, samtalekompetence, tekstkompetence og adskillige delfærdigheder inden for den lingvistiske kompetence.

Udgangspunktet er "dansk på arbejdspladsen", og her drejer det sig ikke om fagspecifikt sprog, men om den kommunikation, der foregår på arbejdspladsen. Det betyder, at sproget er hverdagsprog, der også kan bruges uden for arbejdspladsen.

2.4 Færdigheder

Handlingslektionerne har fokus på at træne forskellige færdigheder. Det betyder, at den første handlingslektion i hvert tema primært træner lytteforståelse, den anden primært træner læseforståelse, og den tredje primært træner skriftlighed.

Der lægges yderligere op til, at kursisten træner forskellige strategier alt efter lektionernes formål. Udover de rent sproglige færdigheder træner kursisten automatisk sine IT-færdigheder gennem hele programmet.

3. Om træningslektionerne

Hver handlingslektion efterfølges af en træningslektion, hvor situationerne og det sproglige indhold bygger på handlingslektionen. De tre træningslektioner under hvert af de seks temaer er bygget op på følgende måde.

3.1 Træningslektion A

Hvor ligger trykket?

Kursisten arbejder med at lytte efter hovedtrykkene i en dialog og markere dem i de enkelte sætninger. Formålet med øvelsen er, at kursisten skal blive opmærksom på tryk og efterhånden få en fornemmelse af rytmen i det danske sprog.

Hvad er det mest høflige at sige?

Formålet med øvelsen er på et overordnet plan at skærpe kursistens opmærksomhed på, at det gør en forskel, hvordan man pakker sit budskab ind. Desuden er formålet, at kursisten skal arbejde med specifikke sproglige ord og udtryk, der kan bruges til at udtrykke høflighed i sproget. Kursisten får tre svarmuligheder, der varierer i høflighed, og skal så vælge den mest høflige.

Hvorfor er det høfligt at sige det?

Øvelsen arbejder med de samme høflige vendinger som den forrige øvelse. Vendingernes betydning bliver mere nuanceret ved, at de sættes i forskellig kontekst. Formålet er at inspirere til sproglig refleksion over, hvorfor det er høfligt at sige det ene frem for det andet i bestemte situationer.

Hvad vil du sige?

Her arbejder kursisten med udtryk og faste forbindelser, der er blevet brugt i lektionen. Formålet med denne øvelse er at sætte fokus på netop disse sproglige udtryk og deres pragmatiske funktion.

Hvornår siger du det?

Kursisten arbejder med de samme sproglige udtryk som i forrige øvelse. Her skal kursisten tage stilling til, i hvilke situationer man kan anvende udtrykkene. Øvelsen trækker tråde til andre kontekster end dem, der blev brugt til at introducere udtrykkene.

3.2 Træningslektion B

Hvad skal der stå?

Formålet med øvelsen er at arbejde med udvalgte ord og udtryk fra lektionen. Kursisten bliver præsenteret for sætning 1 og skal derefter indsætte ord eller udtryk i sætning 2, så den betyder det samme som sætning 1.

Hvilke to betyder det samme?

Kursisten arbejder med samme ord og udtryk som i forrige øvelse. Men nu er meget af den sproglige kontekst skåret fra, og kursisten skal arbejde med, hvad ord og udtryk

betyder. Det sker i et memory-spil, hvor kursisten skal matche de to kort, der betyder det samme.

Hvornår sker det?

Formålet med øvelsen er at arbejde med nutids- og datidsform af udsagnsord fra lektionen. Kursisten bliver præsenteret for to sætninger, hvor der skal indsættes et udsagnsord i enten nutid eller datid. Ved at kigge på konteksten kan kursisten se, hvilken tempus der er den rigtige. Herefter arbejder kursisten med nutids- og datidsendelserne.

Er det ubestemt eller bestemt?

Formålet med øvelsen er at kursisten skal arbejde med, hvornår vi bruger henholdsvis ubestemt og bestemt form af navneordene. Kursisten arbejder med en sammenhængende tekst med fokus på nogle specifikke navneord. Kursisten skal først indsætte de rigtige navneord i den rigtige form. Herefter arbejder kursisten med navneord fra forskellige vinkler for til sidst at skulle skrive ordene i den rigtige form.

3.3 Træningslektion C

Lynlæsning

Formålet med øvelsen er, at kursisten skal arbejde med at affotografere en sætning. I stedet for at læse sætningen ord for ord, skal kursisten læse hele sætningen på en gang. Øvelsen går ud på, at kursisten ser en kort sætning i et meget kort øjeblik. Herefter skal kursisten klikke på det af seks billeder, der svarer til sætningen. Kursisten kan regulere, hvor lang tid der er til at læse sætningen.

Hvordan lyder det, og hvordan staves det?

Formålet med øvelsen er at gøre kursisten opmærksom på den store forskel, der er mellem, hvordan vi udtaler sproget, og hvordan vi staver det. Kursisten hører en replik fra en dialog, og skal så vælge det rigtige ord til at skrive sætningen. Kursisten skal vælge mellem to valgmuligheder, den rigtige og en mere udtalenær stavemåde.

Find 2 ens!

Formålet med denne øvelse er at kursisten skal arbejde med ord fra den forudgående handlingslektion. Øvelsen er bygget op som et memory-spil, men her skal kursisten matche ord med lyd.

Sæt ord sammen!

Formålet med denne øvelse er at gøre kursisten opmærksom på, hvordan vi opbygger sproget ved at sætte ord sammen til nye ord. Kursisten får præsenteret et ord, som han eller hun skal bruge til at lave sammensatte ord. Ud fra en liste på otte ord kan kursisten lave fire sammensatte ord ved at sætte dem foran eller bagved det oprindelige ord.